

Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv)

Vragen & antwoorden n.a.v. webinar Wmebv 28-01-2021

Datum: 03-03-2021

Versie: 1.0

Dit document bestaat uit vragen die tijdens het webinar van 28-01-2021 zijn gesteld door de deelnemers. De antwoorden zijn afkomstig van het ministerie van BZK. Daarnaast is een aantal vragen beantwoord door de VNG, deze vragen kunt u terugvinden in rubriek 'Vragen aan de VNG'.

Rubrieken

1. Algemene vragen	2
2. Bestuurlijk verkeer – berichten door gemeente ontvangen	4
3. Bestuurlijk verkeer – berichten door gemeente verzonden	7
4. Vragen aan de VNG	8
5. Berichtenbox/Mijnomgeving	9
6. Wmebv in relatie tot de Woo	10

1. Algemene vragen

a. Wanneer treedt het wetsvoorstel naar verwachting in werking?

Antwoord: op deze site staat dat de verwachte ingangsdatum 1 juli 2022 is.
<https://www.digitaleoverheid.nl/overzicht-van-alle-onderwerpen/wetgeving/wet-modernisering-elektronisch-bestuurlijk-verkeer/tijdlijn/>

b. Schat het ministerie in dat gemeenten op tijd klaar kunnen zijn met de voorbereiding op de nieuwe wet als ze na de zomer van dit jaar starten??

Antwoord: ja, nu de invoeringsdatum is verschoven naar (waarschijnlijk) 1-7-2022 is er dan nog een jaar de tijd.

c. Verwachten jullie dat de *Handreiking implementatie Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Awb)* nog hele grote aanpassingen krijgt? Onze gemeente streeft ernaar eind maart intern de instructies/plannen klaar te hebben en dan aan de te slag gaan.

Antwoord: na afloop van de pilots publiceert het ministerie van BZK een aangepaste handreiking. Dit is de link op de website van de VNG naar de [huidige handreiking](#). Dit is nog een conceptversie. Het Rijk verwacht geen ingrijpende aanpassingen na de pilots. De gemeenten kunnen gebruik maken van de huidige (concept) versie, waarbij er uiteraard rekening mee moet worden gehouden dat de inhoud toch nog kan wijzigen.

d. Mijn indruk is dat de WMEBV vooral ziet op formeel verkeer en niet over klantinteractie. Kopt dat?

Antwoord: de wet gaat over contacten in het kader van – kort gezegd - formele procedures. Dus niet alleen over een formele aanvraag, maar ook over schriftelijke vragen rondom een formele aanvraag.

e. Valt onder de WMEBV ook al de vorm van videoconferencing?

Antwoord: de WMEBV gaat over geschreven berichten en niet over berichten die via video-boodschap worden verstuurd.

Maar als een schriftelijk bericht wordt vervangen door een videobericht (bijvoorbeeld van iemand die door een beperking niet kan schrijven) en dat via een al dan niet aangewezen kanaal aan het bestuursorgaan wordt gestuurd, dan kan het bestuursorgaan dit aanvaarden (net zoals bijvoorbeeld het ontbreken van een handtekening kan worden geaccepteerd). Zo kan bij de aanwijzing van een contactformulier (kanaal met beveiligde verbinding) worden aangegeven welk type/vorm bijlagen kunnen worden geüpload (bijvoorbeeld pdf en jpeg). Kortom: als de gemeente het videobericht accepteert en het gebruik in het verdere verloop van de procedure niet aan burgers tegenwerpt, is dat aan hen.

f. Geldt deze wet ook voor de rechtspraak?

Antwoord: de Algemene wet bestuursrecht (Awb) bevat een onderdeel voor elektronisch verkeer met de bestuursrechter. Digitaal procederen in asiel- en bewaringszaken is verplicht als betrokkene zich laat vertegenwoordigen door een derde die beroepsmatig rechtsbijstand verleent. Voor verplicht procederen geldt afdeling 8.1.6a Awb. Daarbij wordt gebruik gemaakt van het webportaal Mijn Rechtspraak, het in de Awb bedoelde "digitale systeem voor gegevensverwerking van de bestuursrechter". Voor vrijwillig digitaal procederen kan de bestuursrechter een andere elektronische weg openstellen. Ook denkbaar is dat de bestuursrechter de elektronische weg niet openstelt voor het instellen van beroep, maar wel voor het indienen van vervolgstukken. Voor dergelijke gevallen is afdeling 2.3 Awb van overeenkomstige toepassing.

g. Betekent het wetsvoorstel het einde van de verzendtheorie?

Antwoord: ingevolge art. 6:9 lid 1 Awb geldt dat een bezwaar- of beroepschrift tijdig is ingediend indien het voor het einde van de termijn is ontvangen. De ontvangsttheorie is dus uitgangspunt. Dit geldt ook bij gebruik van de digitale weg. Als tijdstip waarop een bericht door een bestuursorgaan elektronisch is ontvangen, geldt het tijdstip waarop het bericht zijn systeem voor gegevensverwerking of een ander daartoe aangewezen systeem heeft bereikt of het tijdstip waarop het bericht op andere wijze elektronisch toegankelijk wordt voor het bestuursorgaan.

h. Ik merk dat vooral de nadruk ligt op de functionaliteit van de digitale weg en (veel) minder hoe de wet veilig en privacy vriendelijk geïmplementeerd moet worden. Wat zijn de eisen die worden gesteld, wat zijn de risico's en welke maatregelen moeten genomen worden om deze risico's weg te nemen of naar een acceptabel niveau te brengen?

Antwoord: de eisen die worden gesteld aan de veiligheid en privacy zijn niet opgenomen in de Wmebv. Hiervoor gelden algemene regels zoals de BIO en AVG. Hier is ook beleidsvrijheid voor de gemeenten. Het ministerie van BZK heeft gekozen voor meer beleidsvrijheid voor de gemeenten en minder standaardisatie voor dit wetsvoorstel.

i. Is er een Data protection impact assessment (DPIA) uitgevoerd op de Wmebv?

Antwoord: nee, er worden geen nieuwe gegevens verwerkt, het gaat om de uitvoering van de bestaande processen.

j. In hoeverre worden gemeentelijke softwareleveranciers actief benaderd om te voldoen aan de eisen?

Antwoord: leveranciers geven aan dat de huidige systemen voldoen (zie <https://www.digitaleoverheid.nl/nieuws/ict-markttoets-digitaal-2017/>). We gaan in de pilots beproeven of dit klopt. Het benaderen van leveranciers is verder aan de gemeenten zelf.

2. Bestuurlijk verkeer – berichten door gemeente ontvangen

- a. **Heeft u een voorbeeld van het formele besluit waarin de elektronische weg wordt aangewezen? Hoe moet je bijvoorbeeld de berichtsoort specificeren (per zaaktype, per document, op beveiligingsniveau)? En hoe voorkom je dat bij nieuwe berichtsoorten opnieuw een aanwijzingsbesluit moet worden genomen?**

Antwoord: een voorbeeld van een dergelijk aanwijzingsbesluit is nog niet beschikbaar. Het ligt in de rede om in een dergelijk besluit een generiek kanaal aan te wijzen voor burgers en voor bedrijven en daarnaast te specificeren in welke situaties in afwijking daarvan een specifiek kanaal (bijvoorbeeld een webformulier) moet worden gebruikt.

- b. **Hoe verhoudt de WMEBV zich tot ontwikkelingen op het gebied van zaakgericht werken, archivering, efficiency van de organisatie ed?**

Antwoord: het gaat om de aanvragen die nu op papier binnenkomen bij de gemeente, hiervoor moet een digitaal kanaal worden geopend. De behandeling van de aanvragen kan op de huidige manier blijven gebeuren. Het Rijk hoopt dat de bestuursorganen wel hun digitale dienstverlening verder gaan verbeteren, maar de WMEBV verplicht hier niet toe.

- c. **Mag een digitaal toegankelijk formulier in pdf als kanaal worden aangewezen?**

Antwoord: ja, dat mag. Het is minimale dienstverlening maar het kan wel. De gemeente kan zelfs een zelfs een papieren formulier sturen naar een inwoner/ondernemer. Als deze het formulier vervolgens scant en terugmailt, wordt voldaan de WMEBV. Vraag is wel of dit wenselijk is.

- d. **Als een pdf wordt ingescand met een handtekening, hoe rechtsgeldig is die pdf dan?**

Antwoord: dit raakt aan de beleidsvrijheid van de gemeente, indien de gemeente dit veilig genoeg vindt dan kan dat. Een gescande handtekening is overigens geen echte elektronische handtekening (daar horen certificaten bij e.d.). Voor meer informatie over de elektronische handtekening verwijzen wij u naar de [Handreiking elektronische handtekening](#) die de VNG onlangs heeft opgesteld.

- e. **Veel gemeenten hebben nu al een Verordening nadere eisen elektronisch berichtenverkeer waarin onderscheid wordt gemaakt tussen bestuurlijke berichten en niet-bestuurlijke berichten. En waarvoor webformulieren achter DigiD beschikbaar zijn in de productencatalogus. Is dan de meest praktische werkwijze om ervoor te zorgen dat voor elk product waarvoor de gemeente nu nog geen webformulier beschikbaar heeft, er daarvoor een te maken?**

Antwoord: ja, dit is een prima oplossing. Het is ook mogelijk om de optie te bieden om bestaande formulieren na invullen te scannen en te uploaden op de gemeentelijke website. Dit is eenvoudiger, maar minder gebruiksvriendelijk.

- f. **Voor authenticatie mag nu alleen de DigiD-inlogcode worden gebruikt als zijnde een 'ondertekening' van een elektronische aanvraag (formele eis van ondertekening). Voor een aanvraag via e-mail wordt nu meestal een verzuimherstel geboden als deze een gescand handtekeningplaatje heeft. Hoe gaat dat onder de WMEBV? E-mail is niet altijd betrouwbaar en vertrouwelijk. Wordt gedefinieerd wat ondertekenen is?**

Antwoord: het Awb-artikel over de elektronische handtekening blijft ongewijzigd. Ondertekenen moet worden onderscheiden van authenticeren (bij inlog). DigiD is geen elektronische handtekening, al wordt deze in de praktijk wel als zodanig gehanteerd. Welk betrouwbaarheidsniveau voor het afnemen van een overheidsdienst vereist is (DigiD/e-Herkenning/eIDAS laag/sub/hoog etc), is aan het bestuursorgaan zelf.

- g. **Hoe wordt het authenticatie betrouwbaarheidsniveau bepaald? Dient dat iedere gemeente afzonderlijk te doen of komt daar een VNG richtlijn voor?**

Antwoord: elke gemeente moet afzonderlijk het authenticatie betrouwbaarheidsniveau bepalen. De Handreiking betrouwbaarheidsniveaus van het Forum Standaardisatie kunnen hierbij worden gebruikt. Zie: <https://www.forumstandaardisatie.nl/thema/veilig-internet/betrouwbaarheidsniveaus> Met de komst van de Wet Digitale Overheid zal deze handreiking door een ministeriële regeling worden vervangen.

- h. **Als een gemeente een bericht weigert, hoe wordt dat dan teruggekoppeld en zijn de voorwaarden om berichten in te dienen vooraf bekend gemaakt?**

Antwoord: de WMEBV schrijft voor dat het bestuursorgaan in dat geval de burger moet wijzen op de juiste verzending van het bericht.

- i. **Wat gebeurt er bij een samenloop van berichten waarvoor een ander kanaal geldt? Op dit moment wordt bijvoorbeeld de melding van een loszittende stoeptegel ook gebruikt om schade als gevolg daarvan te melden. Dwingt deze wet de burger hiervoor twee ingangen te gebruiken?**

Antwoord: nee, een gemeente kan meerdere kanalen aanwijzen waarlangs een bepaald bericht kan worden verzonden. Ook als de burger/ondernemer niet het daarvoor aangewezen kanaal gebruikt, mag de gemeente dit bericht in behandeling nemen. Als behandeling mogelijk is zonder bewerking van het bericht is dit zelfs verplicht (zie art 2:16 onder a WMEBV).

- j. **Hoe zit het met de dagtekening van een besluit als het originele bericht is 'gebounced'?**

Antwoord: het gaat hier waarschijnlijk om een e-mail bericht en dan weet je dat dit bericht niet is bezorgd. De ontvanger heeft het bericht dan niet ontvangen en de gemeente zal het bericht nogmaals moeten versturen. De rechtsbescherming staat hierbij aan de kant van de burger.

k. Als het bericht niet goed verstuurd wordt door de burger en hij reageert niet op het verzoek om dat te herstellen, mag je hem dan niet ontvankelijk verklaren?

Antwoord: bij een bezwaar- of beroepschrift geldt op grond van art. 6:6 dat dat niet-ontvankelijk kan worden verklaard, indien:

1. niet is voldaan aan artikel 6:5 of aan enig ander bij de wet gesteld vereiste voor het in behandeling nemen van het bezwaar of beroep, of
2. het bezwaar- of beroepschrift geheel of gedeeltelijk is geweigerd op grond van artikel 2:15,

mits de indiener de gelegenheid heeft gehad het verzuim te herstellen binnen een hem daartoe gestelde termijn.

Bij een andersoortig bericht geldt ogv art. 2:16 (WMEBV):

1. Indien een bericht als bedoeld in artikel 2:13, eerste lid, niet is verzonden op de voor dat bericht aangewezen wijze, kan een bestuursorgaan ermee volstaan de afzender te wijzen op de juiste wijze van verzending, tenzij:
  - a. het bestuursorgaan het bericht zonder nadere bewerking kan behandelen als ware het op de juiste wijze ingediend;
  - b. het bericht een bezwaarschrift of een administratief beroepschrift betreft; of
  - c. voor het type bericht geen wijze van verzending is aangewezen.
2. Een bestuursorgaan is niet gehouden op een bericht als bedoeld in het eerste lid te reageren, indien het bericht is verzonden op een wijze die niet voor enig bericht als bedoeld in artikel 2:13, eerste lid, is aangewezen.

l. Geldt de wet ook voor bijvoorbeeld een procedure waarbij (ambtshalve) een aanslag wordt opgelegd voor een bericht over een taxatie?

Antwoord: ja. De wet geldt niet alleen voor een formele aanvraag, klacht of melding zelf, maar ook voor andere berichten die in het kader van een formele procedure worden gewisseld.

3. Bestuurlijk verkeer – berichten door gemeente verzonden

- a. **Als de burger digitaal een bericht stuurt, mag het bestuursorgaan dan toch via de papieren weg antwoorden of moet het bestuursorgaan ook digitaal antwoorden?**

Antwoord: het bestuursorgaan mag op papier reageren. De overheid is alleen verplicht om een digitaal kanaal te openen voor berichten aan de overheid.

- b. **Hoe toon je aan dat een elektronisch verzonden bericht ook is ontvangen door de burger (aangetekend verzenden)?**

Antwoord: bij gebruik van een berichtenbox wordt het toegankelijk worden van een bericht voor de geadresseerde vastgelegd in de loggegevens van het systeem. Na het zenden van een e-mail vindt een terugmelding plaats (afhankelijk van het gebruikte e-mail protocol) die informatie geeft over het al of niet afgeleverd zijn van de e-mail. Bij aangetekende verzending is er niet alleen bewijs dat het bericht is bezorgd, maar ook dat de ontvanger dit in handen heeft gehad. Dat gaat nog iets verder.

- c. **Moet het bestuursorgaan naar de indiener van een webformulier terugkoppelen welke gegevens het verwerkt?**

Antwoord: het bestuursorgaan moet dat inderdaad doen en ook op een veilige manier. Het kan in Mijnomgeving. De verschillende manieren van terugkoppelen staan genoemd in de Handreiking.

- d. **Hoe gaat de terugkoppeling in zijn werk bij pdf formulieren?**

Antwoord: als iemand een Pdf-formulier uploadt of met een e-mail meestuurt is terugkoppeling niet nodig, omdat de verzender al beschikt over een kopie van de pdf.

- e. **Is e-mail wel een veilig kanaal om berichten met gevoelige gegevens langs te versturen?**

Antwoord: de gemeente moet zelf afwegen of het gebruik van e-mail voor bepaalde berichten verantwoord is gelet op de kans dat de inhoud uitlekt en de ernst van de daaraan verbonden gevolgen. E-mail zal in het algemeen eerder in aanmerking komen voor het verstrekken van openbare informatie (voorlichting) of in communicatie met bijvoorbeeld bedrijven waarin geen persoonsgegevens behoeven voort te komen.

- f. **Heeft de burger ook een informatieplicht inzake het actueel houden van zijn/haar eigen emailadres (provider mailboxen)? Stel dat een inwoner een nieuw emailadres aanmaakt en dit niet doorgeeft gedurende een aanvraag voor een uitkering, kan hem dit dan worden tegengeworpen?**

Antwoord: nee, een burger hoeft het niet door te geven aan de gemeente als hij zijn e-mailadres wijzigt. Een gebruiker die in MijnOverheid een emailadres registreert om notificaties te ontvangen, wordt wel geacht om wijzigingen hierin te verwerken.

4. Vragen aan de VNG

- a. Komen er richtlijnen vanuit de VNG welke processen op welke manier zijn te digitaliseren, een model aanwijzingsbesluit en een voorbeeldlijst met berichten voor nieuwe kanalen?**

Antwoord: mede naar aanleiding van de uitkomsten van de pilots zal de VNG bekijken in welke mate het mogelijk is ondersteuning te bieden en in hoeverre er bijvoorbeeld generieke richtlijnen kunnen worden gegeven voor de kanaalinrichting.

- b. Staat de concept *Handreiking implementatie Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Awb)* op de website van de VNG?**

Antwoord: ja, deze handreiking is te vinden via <https://vng.nl/sites/default/files/2021-01/handreiking-implementatie-Wmebv-versie-okt.-2020.aanvullinghf.pdf>. We gebruiken de pilots om de handreiking te optimaliseren.

- c. Komt er ook een inschatting van benodigde capaciteit voor de uitvoering van de wet?**

Antwoord: we verwachten dat de capaciteit per gemeente kan verschillen, afhankelijk van de keuzes die worden gemaakt en in welke mate het bestuurlijk verkeer op dit moment al voldoet aan de Wmebv.

- d. Is er nog een Verordening nadere eisen elektronisch berichtenverkeer nodig nu de wet zaken regelt? En komt de VNG met een nieuw modelverordening?**

Antwoord: het lijkt de VNG op het eerste gezicht niet nodig om een modelverordening over elektronisch berichtenverkeer op te stellen. Het aanwijzen van een kanaal gaat via een aanwijzingsbesluit, hiervoor kunnen we wel een model inrichten.

- e. Wanneer worden de eerste resultaten vanuit de pilots gedeeld?**

Antwoord: de verwachting is eind mei/begin juni.

- f. Wanneer worden resultaten pilots verwacht en komen daaruit volgende modellen en formats beschikbaar?**

Antwoord: de pilots lopen tot minimaal half mei en daarna volgt de afstemming met de VNG en het Rijk en daarna worden de resultaten gedeeld met alle gemeenten.

5. Berichtenbox/Mijnomgeving

- a. **Kan het emailadres dat in MijnOverheid staat een authentiek gegeven maken? Dat is de plek waar de burger laat weten waar deze voor de overheid te vinden en te bereiken is.**

Antwoord: er wordt naar gestreefd om van MijnOverheid de algemene plek te maken waar een burger kan aangeven hoe hij door de overheid kan worden bereikt.

- b. **Hoeveel mb's kan de berichtenbox van Mijnoverheid aan?**

Antwoord: de maximale (gezamenlijke) grootte van de gepersonaliseerde bijlage(n) in een individueel bericht is 500 kB. Een bericht kan maximaal twee gepersonaliseerde bijlagen bevatten. Daarnaast kunnen per berichttype maximaal 3 standaard bijlagen worden toegevoegd met een gezamenlijke maximale grootte van 2 MB.

- c. **Berichtenverkeer buiten een Berichtenbox levert risico's op gelet op de ontvangsttheorie. Brengt de Wmebv niet met zich dat gemeentent gebruik moeten maken van de Berichtenbox?**

Antwoord: het moet niet. Het is wel verstandig om een berichtenbox te hanteren, het biedt veiligheid en gemak. De gemeente kan volstaan met een brief, er is geen verplichting voor de gemeente om een digitaal bericht te sturen naar de burger/ondernemer. Bij inwerkingtreding van de Single Digital Gateway zal digitale afhandeling met betrekking tot bepaalde aangelegenheden wel worden verplicht aan de bestuursorganen.

- d. **Is het niet zo dat als een ondernemer of burger een digitale weg heeft gekozen, bijvoorbeeld de Berichtenbox, dat de gemeente dan ook via die weg moet antwoorden?**

Antwoord: nee, de Wmebv regelt dit niet.

6. Wmebv in relatie tot de Woo

- a. **Gemeenten krijgen ook met de Woo te maken. Kunnen gemeenten de informatiecategorieën uit de Woo gebruiken als soorten berichten waarvoor een kanaal moet worden aangewezen?**

Antwoord: de Woo is anders opgezet dan de Wmebv. Bij de informatiecategorieën uit de Woo die actief openbaar moeten worden gemaakt, gaat het niet een-op-een om berichten tussen burgers en gemeenten. Voor de actieve openbaarmaking van deze informatie wordt het gebruik van PLOOI verplicht gesteld.

Wat betreft de behandeling van Woo-verzoeken is wel sprake van een 'officieel bericht' als bedoeld in de Wmebv. Voor de communicatie daarover zal het bestuursorgaan een kanaal moeten aanwijzen.

- b. **Hebben jullie al een idee wanneer de WOO in gaat?**

Antwoord: de Eerste Kamer behandelt het wetsvoorstel later dit voorjaar. Naar verwachting treedt de Woo in 2022 in werking, zie <https://www.digitaleoverheid.nl/overzicht-van-alle-onderwerpen/democratie/democratie-in-actie/wet-open-overheid/>.